Suomen Kaasuyhdistys ry:ltä pyydetty kirjallinen lausunto asiaan: HE 7/2026 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi tuontipolttoaineiden velvoitevarastoinnista annetun lain väliaikaisesta muuttamisesta

Suomen Kaasuyhdistys kiittää mahdollisuudesta lausua otsikon mukaiseen esitykseen, jonka sisältö on tiivistettynä sivulla 1 (johdanto + tausta) ja varsinainen lausuntosisältö on sivulla 2.

Johdanto

Työ- ja elinkeinoministeriö pyytää lausuntoa luonnoksesta hallituksen esitykseksi tuontipolttoaineiden velvoitevarastoinnista annetun lain väliaikaisesta muuttamisesta sekä luonnoksesta valtioneuvoston asetukseksi maakaasun lisävarastointivelvoitteeseen liittyvästä varastointi-ilmoituksesta ja varastojen käyttöilmoituksesta.

Tausta

EU:n kaasun toimitusvarmuusasetuksen (EU) 2017/1938 mukaisesti Suomi on velvollinen varmistamaan, että kansalliset markkinatoimijat toteuttavat asetuksen mukaiset varastointijärjestelyt.

Tuontipolttoaineiden velvoitevarastoinnista annettuun lakiin on tehty jo aikaisemmin määräaikainen muutos koskien markkinaosapuoliin kohdistuva määräaikaista velvoitetta kaasun varastointijärjestelyiden varmistamiseksi. Tuolloin varastointivelvoite asetettiin määräaikaiseksi vuoden 2025 loppuun saakka asetuksen (EU) 2022/1032 mukaisesti. Varastointivelvoitteen määräaikaa on asetuksella (EU) 2025/1733 jatkettu vuoden 2027 loppuun. Varastointivelvoitteen toteuttamisen määräaikoihin on lisätty myös joustavuutta.

Tuontipolttoaineiden velvoitevarastoinnista annettuun lakiin esitetään sisällytettäväksi kaasun toimitusvarmuusasetuksen mukainen lisävarastointivelvoite vuoden 2027 loppuun saakka.

Vastaavasti esitetään annettavan valtioneuvoston asetus maakaasun lisävarastointivelvoitteeseen liittyvästä varastointi-ilmoituksesta ja varastojen käyttöilmoituksesta. Asetus vastaisi maakaasun lisävarastointivelvoitteeseen liittyvästä varastointi-ilmoituksesta ja varastojen käyttöilmoituksesta annettua valtioneuvoston asetusta (873/2023), huomioiden EU-asetukseen sisällytetyt määräaikajoustot. Valtioneuvoston asetus olisi vastaavasti voimassa vuoden 2027 loppuun saakka.

Kaasuyhdistyksen yleiset kommentit esityksiin

Aiemmin 2022/2023 varastointivelvoite asetettiin määräaikaiseksi vuoden 2025 loppuun saakka asetuksen (EU) 2022/1032 mukaisesti. Varastointivelvoitteen määräaikaa on asetuksella (EU) 2025/1733 jatkettu vuoden 2027 loppuun. Varastointivelvoitteen toteuttamisen määräaikoihin on lisätty myös joustavuutta.

Ottaen huomioon jatkuvan, myös kaasuinfraan jo kohdistuneen ja mahdollisesti tulevaisuudessakin kohdistuvan hybridivaikuttamisen, sekä globaalin kaasumarkkinan käynnissä olevan murroksen, varastointivelvoitteiden jatkaminen EU:n ja sen jäsenmaan ml. Suomi, huoltovarmuuden takaamiseksi on järkevää ja kannatettavaa.

Yksityiskohtaisempia huomioita ja kommentteja esitykseen ja sen taustoihin

Nyt voimaan tulleessa asetusmuutoksessa velvoitetta on muutettu siten**,** että se tulee täyttää 1.10.–1.12. välisenä aikana. Aikaisemmassa väliaikaisessa laissa säädettiin lisävarastointivelvoitteen alaisen maakaasun käytöstä tiettynä aikana. Täyttövelvoitteen ajankohdan muutoksen myötä myös lisävarastointi velvoitteen alaisen maakaasun käytöstä säädettyä ehdotetaan muutettavaksi vastaamaan uusia määräaikoja.

Kaasuyhdistys näkee, että tämä esitetty jousto on parannus aiempaan ja siten kannatettava.

Kaasun varastointivelvoitteella pyritään turvaamaan kaasun riittävyys voimakkaiden kysyntä piikkien ja toimitushäiriöiden tapauksissa, ja tätä kautta esityksellä on vaikutuksia yhteiskunnan ja talouden toiminnan turvaamiseen. Vastaavasti pyritään myös vähentämään riskiä markkinaehtoiset toimet ylittävien toimenpiteiden käyttöönoton tarpeelle, kuten sille, että kaasun toimituksia tietyille käyttäjäryhmille jouduttaisiin rajoittamaan. Komission nykyisestä energiaturvallisuuskehyksestä tekemä arviointi on osoittanut, että varastojen täyttövaatimuksilla on ollut myönteinen vaikutus kaasun toimitusvarmuuteen, ja nämä myönteiset vaikutukset olisi säilytettävä myös vuoden 2025 jälkeen.

Koska ensisijaisesti l*isävelvoitevarastointi tulee toteuttaa maanalaisissa kaasuvarastoissa (joita Suomella ei ole), tarkoittaa tämä sitä, että todennäköisin lisävelvoitevarastoinnin toteuttamisen sijaintipaikka Suomen osalta olisi Baltiassa Balticonnector-siirtoyhteyden takana. Näin toteutettuna isävelvoitevarastoidun kaasun saamiseksi Suomeen käytettäväksi liittyy riskejä, mikäli tuolloin kaasun akuutti tarve olisi kansallista tarvetta laajempi tai hybridivaikuttaminen kohdistuisi tuona ajankohtana juuri mainittuun siirtoyhteyteen. Kaasuyhdistys näkee hyvänä, että lakimuutoksessa on kirjattu mahdollisia muita toteuttamisvaihtoehtoja vaikutuksineen juuri sen takia, kun Suomessa ei ole omia maanalaisia kaasuvarastoja. Lisävelvoitevarastoinnista poiketen ns. perinteinen velvoitevarastointi on mahdollista suorittaa maanpäällisissä varastoissa ja polttoainejakeina hyväksytään myös öljy ja LNG. Tämän Kaasuyhdistys näkee myös hyvänä.*

Vielä huomiona, että tuontipolttoaineita korvaava kasvava kotimainen biokaasun ja e-metaanin tuotanto vähentää osaltaan huoltovarmuusriskiä ja on siten erittäin suositeltavaa, kannustettavaa ja tuettavaa.

Erillisenä Kaasuyhdistyksen huomioina liittyen kaasutoimijoiden valmiuteen suorittaa osalleen kuuluvaa velvoite- ja lisävelvoitevarastointia kaikkine prosessiin liittyvine yksityiskohtineen, voisi olla hyödyllistä järjestää käytännönläheistä koulutusta tai tiedostusta kaasutoimijoille liittyen käytännön toimenpiteisiin velvoitevarastointien osalta.

Lausunnon on laatinut toimitusjohtaja Markku Tommiska, lausunnon ovat katselmoineet Kaasuyhdistyksen hallituksen jäsenet.